

*Превенция на агресивното поведение у децата в училище и детската градина
The Prevention of Aggressive Children's Behavior in School and Kindergarten*

ТЕХНИКИ ЗА СПРАВЯНЕ С ГНЕВА И НАМАЛЯВАНЕ НА АГРЕСИВНИТЕ ПРОЯВИ НА ДЕЦАТА

Мария Александрова

Целодневна детска градина „Слънце“, Шумен

Резюме. Детската градина е място, където децата идват със своя нрав, индивидуалност, възпитание, норми на поведение, емоционалност. В процеса на игра, вследствие на сблъсък на интереси и желания, се получават негативни емоции. Те се проявяват под различна форма – при едни се наблюдава грубост към дете или играчка, при други се трансформира в писък, крясък или вид недоволство, а трети задържат негативизма в себе си.

В съвременieto причинителите на негативизъм все повече се увеличават. Това кара нас, учителите, да търсим по-разнообразни и ефективни форми, с които да помагаме на децата да управляват собствените си емоции.

Keywords: prevent, positive education

Децата не са само на родителите. Те са национално богатство.

Кои са определящите фактори за нормалното развитие на детето:

- наследственост;
- приказката за първите седем години;
- околната среда.

Всяко дете е различно със своето:

- физическо развитие;
- умствено и речево развитие;
- интелектуално развитие;
- темперамент.

Няма дете без „проблеми“ в собственото си развитие. Част от тях са преходни, други могат да бъдат преодоленни със или без помощ, а трети се превръщат в проблем за цял живот.

Периодът на предучилищната възраст е много важен за вземане на необходимите мерки за преодоляване на агресивните тенденции в детското поведение. Необходими са съвместни усилия на семейството и детската градина, за да се работи целенасочено в посока на преодоляване на затрудненията, които имат агресивните деца, за формиране на умения да виждат и чуват не само себе си, но и другите, да дават израз на чувствата си в различни позитивни начинания, да се учат да се освобождават от натрупаната агресивна емоция чрез приемливи действия. Трябва непрестанно да се търсят възможности да се „разрежда“

натрупаната негативна енергия у малките деца. В детската градина използваме всички ресурси, за да бъдат удовлетворени потребностите на децата от внимание. В тази насока работата с децата провеждаме в различни направления:

1. Работа за овладяване на гнева – обучаване на агресивните деца в приемливи начини за изразяване на техния гняв (игри с пясък и вода, работа с пластилин, боулинг, рисуване и други).

2. Изграждане на умения, чрез които децата да могат да се владеят в дадена ситуация – трениране на навика да разпознават различни емоционални състояния, като се развива потребност да говорят за случката (рисуване на тема „Когато съм радостен“, „Когато съм сърдит“; размяна на листове с нарисувани човешки фигури, изобразени в различни ситуации, като децата трябва да завършат рисунките; картинни тестове, изобразяващи емоционални състояния). Поощряване на изразяването на чувствата, за да разберат децата и да знаят, че чувствата на всекиго могат да бъдат наранени.

3. Формиране на способности за емпатия и съпреживяване чрез ролеви игри, в които детето се поставя на мястото на други, предоставя му се възможност да оценява своето поведение от страни.

Тема: Можем да бъдем добри

Образователно направление: Социален свят

Ядро: Общуване с околните и самоутвърждаване

Форма: Задължителна нерегламентирана ситуация – открита практика.

Цел: Участие в дейности, създаващи позитивни емоции и удовлетвореност от добра постъпка, вежлива дума, мило отношение.

Задачи:

1. Осъзнаване на ролята на човешкия фактор в общуването и емоциите. Проучване на причините за лошото настроение на децата и тяхното негативно поведение.

2. Освобождение от негативизъм и мотивиране за добро настроение и поведение.

3. Създаване на емоционална удовлетвореност и стремеж към добронамерено отношение към околните.

Очаквани резултати: Децата да осъзнаят човека като фактор на общуване и емоционални взаимоотношения; да се освободят от негативизъм и напрежение и да потърсят начини да се заредят с добро настроение. Да усетят удовлетвореност от себе си – добра постъпка, мило отношение, вежлива дума, изработен подарък.

Ход на ситуацията

Емоционална нагласа:

Учител: Деца, бих искала да ви разкажа една история.

Живял някога вълшебник – голям, красив и много добър. Но бил сам и нямало никого, на когото да показва внимание и който също да му обърне внимание. Какво да прави, защото е толкова тъжно да си сам?!

Тогава си помислил: „А ако създам камък, та дори и малък, но красив? Може би ще ми е достатъчно? Ще го галя, ще го милвам, ще има някой до мен. И тогава на двамата ще ни бъде добре“.

Махнал с вълшебната си пръчица – и до него се появил мечтаният камък. Вълшебникът го прегърнал, помилвал, но... камъкът останал безчувствен.

Започнал да прави още камъни с причудливи форми и големина. Но въпреки това се чувствал самотен.

Учител: Деца, според вас коя е причината за неговата самота? Какво му е липсвало? Какво е усещането, когато си самотен?

(Изслушват се повече предположения на децата.)

Учител: Всеки ден имаме различни случки. Но дали всички се чувстваме по един и същи начин като герои в тези случки?

Игра „Как се чувстваш“

За играта е необходимо кълбо прежда. Децата са в кръг, а учителят е в центъра на кръга.

Правила: Учителят назовава определена ситуация, подава кълбото към дете и пита как се чувства. С отговора си детето връща кълбото и оставя в себе си единия край на конеца.

Участват всички деца. Идеята е учителят да се оплете в „паяжина“.

Примерни въпроси: Как се чувстваш, когато си болен?; Когато не получаваш обич?; Когато си далече от родители; от груба постъпка; лоша дума и т.н. – примери от ежедневието.

Кога се чувстваш обиден; наранен; тъжен; нещастен и т.н.

Учител: Аз се оплетох в паяжина от лошо настроение. Как ли ще се чувствам в този капан? Бихте ли ми помогнали да се освободя? Тогава, моля ви, отпуснете конеца, за да разплетем паяжината!... Благодаря ви!

Учител: Има моменти, в които всеки е бил малко тъжен, ядосан или обиден. Това как се отразява на приятелството ни? Според вас кога ще имаме повече приятели?

Хайде тогава да извадим от себе си думите, които ни пречат:

Понякога съм тъжен,
понякога съм груб,
понякога ядосан,
понякога сърдит.

Но сега не искам да съм тъжен,
не искам да съм груб,
не искам да се ядосвам,
не искам да съм сърдит.

Искам да се радвам,
искам да съм весел,
искам да играя,
искам да съм добър!
Затова ще се усмихвам,
затова ще бъда мил,
с децата ще внимавам,
за да сме щастливи всички!

Учител: Деца, помахайте високо с ръце, за да покажем колко много деца искат да бъдат весели и щастливи! Можете ли да посочите няколко неща, ко-

ито ви правят щастливи? А те дали биха помогнали на вълшебника да бъде по-весел?

(Изразяване на предположения, с които децата биха помогнали.)

Учител: Понякога една-единствена дума може да ни накара да се усмихнем, да се зарадваме, да сме весели. Вие знаете много такива думички, нали? Хайде да си направим нашата минутка за нежност и внимание!

Игра „Минутка за ласка“ – играе се с топка.

Правила: Децата са в кръг или полукръг. С ласкава дума и мил поглед топката се предава на дясностоящото дете.

Целта е да се предаде усмивка и добро настроение.

Учител: След толкова ласкави и топли думи надявам се на всички да им е станало по-приятно.

А сега имам изненада за вас – нова игра „Зад паравана“. Вие обичате да се криете. Така че никой да не ви открие, нали? Днес обаче ще се скрия аз. Но не толкова тайно, защото ще виждате ръцете ми. Ще застана зад паравана. Ще чувате гласа ми, а с ръцете си ще показвам движения. Вие бъдете внимателни, за да разберете кои думи ще изразя с ръцете си!

(Параванът е платно с два отвора за ръцете. Две деца държат платното, а учителят показва движения, които другите отгатват.)

Игра: „Зад паравана“

Пример: Ехо!

Виждаш ли ме?

Тук съм.

Имам нова играчка.

Моля те, ела да играем заедно!

Ето, вземи я! Заповядай!

Нали е много хубава!

Учителят излиза пред децата: Успяхте ли да отгатнете думите, които показвах с ръцете си?

(Играта се повтаря с 2–3 деца, които показват свои идеи.)

Учител: Децата, как се чувствате в игрите?... А самотният вълшебник? Имате ли идея с какво бихме могли да го зарадваме, да му доставим поне малко от нашето настроение?

(Изслушват се повече деца, за да се обсъдят повече варианти.)

Аз също имам идея, която мисля, че ще се хареса и на вас: да му изработим кукли с усмихнати лица и топли сърца. Надявам се и той да разбере колко е приятно, когато си заобиколен от добри и усмихнати хора!

Индивидуална работа

На масите са предоставени достатъчно материали, така че детето да направи само своя избор – цветна хартия за кукли, лепило, флумастери, ножици.

Изрязват сърчица, изработват кукли.

Изработените изделия поставят в добре оформена кутия с послания и пожелания за вълшебника.

Преценка

Учител: Деца, вашите ръце изработиха интересни и красиви неща. Вие доволни ли сте? Аз също се радвам от това. Денят беше прекрасен, нали? Сега елате да се хванем за ръце! Колко е приятно, когато сме заедно! И когато срещаме добри хора.

Музикален поздрав

Заклучение

– Благодаря ви, деца!

Днес вие бяхте моите малки усмивки. Обичам ви, когато сте добри! А вие?

Нека да подарим и на гостите по една усмивка.

Погледнете ги, усмихнете се, помахайте им и им изпратете по една въздушна целувка, така че денят им до края да бъде усмихнат и весел!

Довиждане!

ЛИТЕРАТУРА

Чавдаров Д. (2006). *Проблемни деца*. София: Академично издателство „Проф. М. Дринов“.

TECHNIQUES FOR DEALING WITH ANGER AND REDUCE AGGRESSIVE ACTS OF CHILDREN

Abstract. Kindergarten is a place where children come with their temperament, personality, education, standards of behaviour, emotion. In the course of the game due to a clash of interests and desires are obtained negative emotions. They occur in different forms - in one there is rudeness to the child or toy when others are transformed into a scream, shout or type of frustration, and some hold negativity in themselves.

Nowadays, causing negativity, more and more. This makes us – the teachers to seek more diverse and effective forms with which to help children manage their own emotions.

Maria Alexandrova

✉ Kindergarten „Sun“
9700 Shumen, Bulgaria
E-mail: cdg_2.slance@abv.bg